

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**КООРДИНАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В
СИСТЕМІ СІМ`Я - ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2021р.

м. Івано-Франківськ – 2021р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Координаційна діяльність соціального педагога в системі сім'я - заклад дошкільної освіти
Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	Другий(магістерський)
Статус дисципліни	Варіативна
Курс/семестр	II/III
Розподіл за видами занять та годинами навчання(якщо передбачені інші види, додати)	Лекції -12 годин Семінарські заняття- 18 годин Самостійна робота- 60 годин
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
2. Анотація до курсу	
<p>Зкладами дошкільної освіти накопичений значний досвід співпраці з різними соціальними інститутами з метою підвищення ефективності морального, трудового, розумового, фізичного, художньо-естетичного розвитку дітей, органічного їх поєднання, постійного вдосконалення змісту і форм роботи. Традиційно на розвиток людини діють різні чинники як біологічні, так і соціальні. При цьому визначальним соціальним фактором, що впливає на становлення особистості, є сім'я – головний інститут виховання. усе, що людина набуває в родині, вона зберігає протягом подальшого життя, у ній закладаються основи особистості. у процесі близьких стосунків з матір'ю, батьком, братами, сестрами, дідусями, бабусями та іншими родичами у дитини з перших днів життя починає формуватися структура особистості, перші уявлення про стосунки між людьми, норми поведінки, елементарний соціальний досвід.</p> <p>Ідея взаємодії, зокрема в контексті суспільних і сімейних впливів на дитину, пройшла довгий шлях розвитку в Україні та за кордоном. взаємодія в освітньому процесі є системою взаємозумовлених контактів, єдністю соціальних,</p>	

психологічних і педагогічних зв'язків, де соціальний складник зумовлює результат педагогічної взаємодії, психологічний – забезпечує механізм його здійснення, а педагогічний – створює те середовище, яке уможлиблює сам процес організації педагогічної взаємодії.

3. Мета та цілі курсу

Мета навчальної дисципліни полягає в усвідомленні майбутніми фахівцями дошкільної царини важливості соціальної ролі сім'ї, особливості співпраці сімейного і суспільного дошкільного виховання, знайомство їх з видами, особливостями, функціями сучасної сім'ї; розкриття змісту основних форм співпраці з родиною, єдності дій -батьки-школа-державні органи і установи, молодіжні об'єднання та активні громадяни; знайомство з особливостями, сучасними тенденціями розвитку сімейного виховання, змістом освітніх програм, щодо ефективної взаємодії ДНЗ й родин вихованців та умови здійснення посередницьких функцій соціальним педагогом.

Завдання дисципліни:

навчити студентів розуміти важливість співпраці сім'ї та дитячого закладу; – сформувати вміння проводити діагностування сімей; – навчити студентів розуміти відмінності між різними родинами та відповідно сприймати їх; – навчити створювати та випробовувати на практиці стратегії виховного впливу, які визначаються потребами родини та громади; – навчити знаходити різноманітні шляхи співпраці з родинами в дитячому садку та суспільстві; – сформувати вміння підвищувати рівень педагогічної культури батьків, враховуючи їхній загальний розвиток, активність, різноманітні інтереси на основі відроджуваних традицій української етнопедагогіки та досягнень світової педагогіки.

4. Компетентності

Загальні та професійні компетентності, якими повинен оволодіти чи які може удосконалити

студент у результаті вивчення дисципліни:

ІК- Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність розробляти і управляти проектами.

ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

ФК 1. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і

методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи.

ФК 2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

ФК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.

ФК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

ФК 6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

ФК 7. Здатність до професійної рефлексії.

ФК 8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень.

ФК 9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

ФК 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.

ФК 11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.

ФК 12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

ФК 14. Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи.

ПРН 1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

ПРН 6. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості.

ПРН 9. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання.

ПРН 17. Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.

5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** форми та методи роботи вихователя, вчителя, соціального педагога з

батьками; методи і методики діагностування сім'ї; способи розв'язання конфліктів та координація дій як запорука успіху; знання педагогічного такту як запоруки успіху; роль керівників ОТГ у допомозі налагодження координаційних дій. Державні та громадські організації і установи- активні союзники координації; умови здійснення посередницьких функцій соціальним педагогом; історію української родини, родинного виховання, сучасну типологізацію сімей та їхні основні педагогічні проблеми.

вміти: на професійному рівні взаємодіяти, встановлювати контакти, ліквідувати конфліктні ситуації, проводити бесіди, опитування, використовувати теоретичні знання у галузі етики соціальної роботи на практиці, аналізувати результати. Вміти регулювати власну поведінку в різноманітних ситуаціях професійної діяльності; застосовувати у роботі певні підходи до прийняття етичного рішення; самостійно визначати етичні проблеми та дилеми. Організувати діяльність батьків як партнерів у виховному процесі, прогнозувати спільну роботу з родиною. вміти аналізувати педагогічні ситуації; вміти визначати конкретні виховні цілі і формувати педагогічні завдання; вміти вибирати і застосовувати методи і форми взаємодії з батьками; аналізувати та оцінювати власну діяльність з метою її вдосконалення.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			12		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			18		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
3	23Соціальна робота	2		Вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література а	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема1. Мета українсько ї системи освіти і практична роль в цьому процесі	Лекція	Базова та додаткова література	Опрацюват и текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру

<p>соціальног о педагога Тема 2. Координац ія дій – запорука успіху. Кадрове забезпечен ня. Проблеми і шляхи їх вирішення .</p>	Лекція	Базова та додаткова література	Опрацюват и текст лекції, визначені джерела (4год)		Протягом семестру
<p>Тема 3. Класики педагогіки про єдність дій: батьки- дошкільни й заклад- школа- соціальні працівник и, державні органи і установи, молодіжні об'єднанн я та активні громадяни</p>	Лекція	Базова та додаткова література	Опрацюват и текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру
<p>Тема 4. Педагогічн ий такт- запорука успіху. Педагогічн а культура батьків – запорука ефективно</p>	Лекція	Базова та додаткова література	Опрацюват и текст лекції, визначені джерела (2год)		Протягом семестру

<p>го виховного процесу. Тема 5. Умови здійснення посередницьких функцій соціальним педагогом. Система дошкільних закладів як провідний соціальний інститут виховання дитини.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Базова та додаткова література</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначити джерела (2 год)</p>		<p>Протягом семестру</p>
<p>Тема 6 Державні та громадські організації і установи-активні союзники координації.</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p>Базова та додаткова література</p>	<p>Опрацювати текст лекції, підготувати питання семінару індивідуальні та творчі завдання (2 год)</p>	<p>5 балів відповіді за теоретичні питання, 5 балів творчі та самостійні завдання</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 7 Роль керівників ОТГ у допомозі налагодження координаційних дій.</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p>Базова та додаткова література</p>	<p>Підготувати питання семінару, творчі та самостійні завдання, завдання для роздумів (2 год)</p>	<p>5 балів відповіді за теоретичні питання, 5 балів творчі та самостійні завдання</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>

<p>Тема 8 Діяльність дошкільного навчального закладу, школи, соціальних працівників в та сім'ї щодо захисту прав дитини.</p>	<p>Семинарське заняття</p>	<p>Базова та додаткова література</p>	<p>Підготувати питання семінару, творчі та самостійні завдання для роздумів (2 год)</p>	<p>5 балів відповіді за теоретичні питання, 5 балів творчі та самостійні завдання</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 9 Актуальні проблеми взаємодії педагогів і батьків вихованців .</p>	<p>Семинарське заняття</p>	<p>Базова та додаткова література</p>	<p>Підготувати питання семінару, творчі та самостійні завдання для роздумів (2 год)</p>	<p>5 балів відповіді за теоретичні питання, 5 балів творчі та самостійні завдання</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 10 Психологічні умови ефективної співпраці вихователя з родиною</p>	<p>Семинарське заняття</p>	<p>Базова та додаткова література</p>	<p>Підготувати питання семінару, творчі та самостійні завдання для роздумів (2 год)</p>	<p>5 балів відповіді за теоретичні питання, 5 балів творчі та самостійні завдання</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>

<p>Тема 11 Форми організації взаємодії батьків і працівників в ДНЗ. Організація педагогічної освіти батьків в умовах ДНЗ. Діяльність дошкільного навчального заходу щодо захисту прав дитини.</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p>Базова та додаткова література</p>	<p>Підготувати питання семінару, творчі та самостійні завдання, завдання для роздумів (4 год)</p>	<p>5 балів відповіді за теоретичні питання, 5 балів-творчі та самостійні завдання</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 12 Перегляд презентацій, індивідуальних, самостійних та творчих завдань та їх обговорення, аналізування</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p>Базова та додаткова література</p>	<p>Підготувати презентації, індивідуальні, творчі та самостійні завдання, (4 год)</p>	<p>5 балів відповіді за теоретичні питання, 5 балів-творчі та самостійні завдання</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>6. Система оцінювання курсу</p>					

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною і ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (див. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника») Загальні 100 балів включають: 5 балів за самостійну роботу, 25 балів за практичні заняття, 20 балів за контрольну роботу, екзамен -50 балів
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань
Семинарські заняття	Оцінюються по п'ятибальній системі.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50 балів.

7. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2

Політика курсу спрямована на створення доброзичливої атмосфери на занятті, активну комунікацію в групі з дотриманням правил академічної доброзичливості. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів. Однією з вимог є відповідальне ставлення до виконання завдань самостійної роботи, опрацювання необхідної інформації, наукових джерел та інших завдань. **Академічна доброчесність** - Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Склад комісії з питань

етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.

Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Пропуски занять(відпрацювання) - Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Виконання завдань пізніше встановленого терміну - У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) стор. 4-5. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Невідповідна поведінка під час занять - Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Додаткові бали - Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. За рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Неформальна освіта - Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) -

<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>
Рекомендовані платформи Coursera, Prometheus .

8. Рекомендована література

1. Алексеєнко Т.Ф. Концепція соціально-педагогічного патронату сім'ї з дітьми дошкільного віку // Психолого-педагогічна реабілітація дітей, вилучених із сільськогосподарської праці / [За ред. О.П. Петрашук та І.І. Цушка].– К.: Ніка-Центр, 2003.– 228 с.
2. Безпалько О.В. Проблеми становлення інституту соціальних педагогів у загальноосвітньому навчальному закладі України / О.В. Безпалько [Електронний ресурс].– Режим доступу:<http://www.psyh.kiev.ua/>.
3. Белова О. Нормативна документація соціального педагога / О. Белова, Л. Письмак.– К.: Шк.світ, 2008.– 120 с.
4. Дичківська І. Соціально-педагогічна компетентність: інноваційні підходи // Дошкільне виховання.– 2009.– № 7.– С. 10–14.
5. Моїсеєнко К. Планування професійної діяльності соціального педагога ДНЗ // Соціальний педагог.– 2010.– №1 (січень).– С. 6–8.
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 4 листопада 2010 р. № 1055 "Про затвердження Типових штатних нормативів дошкільних навчальних закладів" [Електронний ресурс].– Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1157-10>.
7. Лисенко Н.В. Педагогіка українського дошкільця [Текст] : у 3-х частинах : навчальний посібник. Ч. 2 / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста. – Рек. МОН. – К. : Слово, 2016. – 360 с.
8. Змеев С.І. Андрагогика: основы и теории обучения взрослых. – М.: ПЕР СЭ, 2003. – 207 с.
9. Калуська, Л. Родинне сонцеколо [Текст]: метод.порадник для роботи з батьками / Любомира Калуська. – Тернопіль : Мандрівець, 2006. – 140 с. – 5,00 74.100.5 К 17 кільк.прим.: 1 (Педагог. – 1)
10. Калуська, Л. В. Здоров'я дитини в садку і в родині [Текст] / для методистів та вихователів дошкільних закладів/. / Любомира Василівна. Калуська. – Харків : Ранок-НТ, 2005. – 96 с. – 5,0074.100.5 К 17 кільк.прим.: 1 (Педагог. – 1)

11. Ковбас Б., Костів В. Родинна педагогіка. У 3-х т. – Т 1. Основи родинних взаємин. – Івано-Франківськ, 2006.
12. Ковбас, Б. Родинна педагогіка [Текст] : в 3 т. : навч.-метод. посібник. Т. 2. : Основи родинного виховання / Б. Ковбас, В. Костів. – Рек. МОНУ. – Ів.-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2006. – 288 с. – ПНУ. – 24,0074.9я73 К56 кільк.прим.: 61 (КХ. – 49, ЗагЧЗ. – 2, Педагог. – 5, Гурт№5. – 1, Коломия. – 2, Коледж. – 2)
13. Кузьмінський А.І., Омелянко В.Л. Педагогіка родинного виховання. Навчальний посібник. Навчально-методичний комплекс з педагогіки. – Київ, «Знання». – 2006. – 325с.
14. Куликова Т.А. Семейная педагогика и домашнее воспитание. – М.: Академия, 1999.
15. Лисенко, Н. В. Педагогіка українського дошкілля [Текст] : у 3-х частинах : навчальний посібник. Ч. 2 / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста. – Рек. МОН. – К. : Слово, 2010. – 360 с. – ПНУ. – 25,00 74.10я73 Л63 кільк.прим.: 31 (КХ. – 13, Педагог. – 15, Гурт№5. – 1, Коледж. – 2)
16. Максимович О. Сучасна сім'я: проблеми виховання дітей [Текст] : монографія / О. Максимович. – Івано-Франківськ, 2017. – 199 с.
17. Організація роботи з батьками / Упорядн. Л.О. Юзефік, Н.М. Купина – Тернопіль: Астон, 2002. – 168 с.
18. Осадча О. Створення інноваційного освітнього середовища в роботі з батьківською громадою / О. Осадча // Педагогічна майстерня. - 2018. - № 2 (лют.). - С. 19-22. - Бібліогр. в кінці ст.
19. Трубавіна І.М. Етика соціально-педагогічної роботи з сім'єю. – К.: УДЦССМ. – 2001. – 70 с.
20. Трубавіна І.М. Зміст та форми просвітницької роботи з батьками. – К.: УДЦССМ. - 2001.
21. Щербань, П. М. Пам'ятай ім'я своє : Заповіді сімейної педагогіки [Текст] : навч. посібник / Петро Миколайович. Щербань. – Рек. МОН. – К. : Вища школа, 2006. – 191 с. – 30,0074.90я73 Щ 6 кільк.прим.: 12 (КХ. – 7, Педагог. – 4, Гурт№5. – 1)
22. Щербань, П. М. Національне виховання в сім'ї [Текст] : для батьків, учителів, вихователів. / Петро Миколайович. Щербань. – К. : Культурологічне ПП "Боривітер", 2000. – 260 с. – Автограф. – 14,0074.9я73 К56 кільк.прим.: 1 (ЗагЧЗ. – 1)

23. Формування навичок усвідомленого батьківства та ранній розвиток дитини: Методичні матеріали для тренера / Упоряд: І. Братусь та інші; Під заг. ред. Г.М. Лактіонової. – К.: Науковий світ, 2002. – 51 с.
24. Борин Г. В. Просвітницько-консультативна підтримка батьків дітей раннього віку”: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 6.010101 – “Дошкільна освіта”. Івано-Франківськ: Видавництво Лілея „НВ”, – 2011. – 136 с.
25. Борин Г. В. Теорія та методика взаємодії ДНЗ з родинами”: навчально-методичні рекомендації для проведення практичних і семінарських занять для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 6.010101 – “Дошкільна освіта”. Івано-Франківськ: Видавництво Лілея „НВ”, – 2011. – 92 с.
26. Дубровська Л.О. Соціально-педагогічні засади спільної роботи дитячого садка і сім’ї у вихованні дітей / л.о. дубровська, в.л. дубровський // Психолого-педагогічні науки. – 2012. – № 5. – с. 15-18.
27. Концепція сімейного та родинного виховання // нормативно-правове забезпечення освіти. – харків, 2004. – ч. 2. – с. 101-103.
28. новікова в.М. у співпраці – результат. робота вихователя з батьками в днз / в.М. новікова. – х.: вид-во «ранок», 2011. – 144 с. (дошкільна освіта).
29. Романовська Д.І., Собкова С.П. Психологічний супровід організації роботи з батьками в освітніх навчальних закладах. Методичний посібник. Чернівці. 2003.– 102 с.
30. Лаппо В. В. Основи етнопедагогіки: Навчальний посібник. – ІваноФранківськ:, 2012. – 313 с.
31. Лопатина О.О. Родинне виховання: 32 уроки доброти. / О. Лопатина, М. Скребцова. – Х.: Основа: Тріада+, 2007. – 156 с.
32. Савченко С. Вплив сьогодення на сутність взаємодії сучасної сім’ї та школи / С. Савченко // Класний керівник. – 2008. – № 19(31). – С. 2 – 4.
33. Спичак М. Курс на співпрацю з батьками. // Дошкільне виховання 2007 – № 3, – С. 14.
34. Терещенко О. Родинні збори в дитячому садку. // Дошкільне виховання 2007 № 2, С. 18 – 20.